

Sygnatura akt VI Ka 125/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **4 sierpnia 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Trzeja-Wagner

Sędziowie SSO Agata Gawron-Sambura (spr.)

SSO Kazimierz Cieślowski

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Jolanty Mandzj

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2015 r.

sprawy **M. P. /P./ syna H. i F.,**

ur. (...) w S.

oskarżonego z art. 207§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 8 października 2014 r. sygnatura akt IX K 232/12

na mocy art. 437 kpk i art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 125/15

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 8 października 2014r., sygn. akt IX K 232/12 apelację na niekorzyść oskarżonego M. P. wywiódł Prokurator, który zaskarżając wyrok w całości na jego niekorzyść orzeczeniu zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zapadłego orzeczenia, a to art. 366§ 1 k.p.k. oraz 167 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodów w postaci zeznań świadków K. J., E. P. oraz E. M., którzy jako kuratorzy sądowi w okresie objętym zarzutem, mając częsty kontakt z oskarżonym posiadają wiedzę na temat zachowań podejmowanych przez niego w stosunku do członków swojej rodziny, co doprowadziło do nie wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy i niesłusznego uniewinnienia oskarżonego;

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to art. 410 k.p.k. i art. 7 k.p.k., poprzez nieuwzględnienie jako podstawy wyrokowania całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy i dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że zebrane w sprawie dowody są

niewystarczające do uznania, że oskarżony znęcał się nad pokrzywdzoną, podczas gdy prawidłowa analiza dowodów obciążających wskazanych w apelacji przez Prokuratora prowadzi do wniosku odmiennego;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mających wpływ na treść wydanego orzeczenia, a polegający na błędnej ocenie zebranych dowodów, co skutkowało niezasadnym uniewinnieniem oskarżonego, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku odmiennego;

Stawiając powyższe zarzuty oskarżyciel publiczny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, ponieważ zarzut obrazy art. 366 § 1 k.p.k. i 167 k.p.k. i wnioski w niej zawarte są zasadne .

Tak jak podnosi Prokurator, rzeczywiście w sprawie doszło do naruszenia wskazanych w apelacji przepisów - art. 366 § 1 k.p.k. i art. 167 k.p.k. - poprzez zaniechanie przez przewodniczącego sądu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, do czego zobowiązywały go obowiązujące przed nowelizacją kodeksu postępowania karnego przepisy wskazane przez skarżącego. Zgodzić się trzeba z apelującym twierdzącym, że skutek niepodjęcia z urzędu niezbędnej inicjatywy dowodowej decyzja o uniewinnieniu oskarżonego na obecnym etapie ostać się nie może, a to dlatego że niezbędne jest przeprowadzenie dodatkowo jeszcze innych ważnych dowodów, zignorowanych najwyraźniej przez sąd meriti podczas gromadzenia materiału dowodowego, które okazać się mogą przydatne dla dokonania prawidłowej weryfikacji tego aktu oskarżenia, w tej sytuacji zaskarżone rozstrzygnięcie ocenione być musi jako co najmniej przedwczesne.

Fakt, iż ustalenia w niniejszej sprawie pokrzywdzeni w toku rozprawy odmówili składania zeznań w trybie art. 182 § 1 k.p.k., doprowadził w znacznym stopniu do zubożenia materiału dowodowego. Obligowało to Przewodniczącego rozprawy do wykorzystania wszystkich możliwych źródeł dowodowych pozwalających na odtworzenie stanu faktycznego i zobjektywizowanie oceny wyjaśnień oskarżonego.

Dlatego rację ma skarżący Prokurator wskazując, że nieprzesłuchanie przez sąd w procesie w charakterze świadków wszystkich tych kuratorów sądowych mających w inkryminowanym okresie osobisty kontakt z rodziną P. z racji sprawowania nadzoru, bądź to nad samym oskarżonym, bądź nad jego dziećmi, oddaliło tenże sąd od należytego wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Należało się zgodzić z apelującym, że przesłuchanie zarówno kuratora zawodowego K. J., jak i sprawujących nadzór w sprawach rodzinnych kuratorów E. M. oraz E. P. może mieć kluczowe w sprawie znaczenie, dotyczy to bowiem dowodów o istotnej dla rozstrzygnięcia zawartości informacyjnej.

Zaniechanie przeprowadzenia wzmiankowanych dowodów rodzi więc realne ryzyko dokonania błędnych ustaleń faktycznych i wydania błędnego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Przecież wymienione osoby w okresie objętym zarzutem, utrzymując z rodziną P. w miarę stały kontakt, i mając tym samym nieograniczoną możliwość poczynienia odpowiednich spostrzeżeń, zarówno co do zachowań podejmowanych przez oskarżonego wobec pokrzywdzonych oraz ich częstotliwości, a także reakcji na nie tych ostatnich, muszą być uznani za istotne źródło dowodowe, których znaczenia dowodowego nie sposób przecenić.

Niezależnie od osobiście poczynionych przez nich obserwacji, stanowiących bogate źródło wiedzy na temat zachowań podejmowanych przez oskarżonego M. P., rozmawiali oni wszak z pokrzywdzonymi na okoliczności związane z inkryminowanym zdarzeniem, co również można wykorzystać do ustalenia istotnych faktów.

Niewątpliwie, jak trafnie peroruje apelujący, treść ich zeznań mogłaby mieć wpływ na ustalenia faktyczne i gdyby ich przesłuchano, to te ustalenia mogłyby być zupełnie inne od tych poczynionych przez sąd meriti, będących podstawą uniewinnienia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

W omawianej sytuacji Sąd I instancji, rezygnując z przeprowadzenia z urzędu wspomnianych dowodów, mimo, iż biorąc pod uwagę ich ewentualną treść, mogącą w istotny sposób zmieniać ustalenia dokonane przez sąd, a także

wpływać odmiennie na ocenę wyjaśnień oskarżonego, a także nie zapoznając się z aktami prowadzonego nadzoru nad warunkami bytowymi rodziny P. o sygn. akt IV Opm 124/09, pozbawił się jednocześnie materiału dowodowego mającego istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia. Prawidłowa zaś ocena tych dowodów, przy uwzględnieniu materiału obciążającego wskazanego przez sąd w pisemnych motywach wyroku, implikować może odmiennie ustalenia faktyczne w sprawie co do zarzutu znęcania się oskarżonego nad członkami rodziny. Kwestia ta wymaga szczegółowego wyjaśnienia tym bardziej, że dokonując rekonstrukcji stanu faktycznego w tej materii, także Sąd I instancji zwrócił uwagę na pewne zachowania oskarżonego o charakterze pozwalającym na potraktowanie ich za przejaw znęcania się. W ocenie Sądu Okręgowego niezbędne jest więc przeprowadzenie dowodów postulowanych przez skarżącego jako zmierzających do ustalenia zachowań podejmowanych przez oskarżonego wobec członków najbliższej rodziny, nad którymi wedle treści skargi miał się on znęcać, co niewątpliwie pozwoli na rzetelne procedowanie i wyrokowanie.

Zaniechanie tego wyjaśnienia słusznie ocenione zostało przez Prokuratora jako rażące naruszenie art. 366 § 1 k.p.k. oraz 167 k.p.k., nakładających na Sąd orzekający, za pośrednictwem przewodniczącego składu, obowiązek wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy.

Uchybienia te, co również niewątpliwie, mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Ten wniosek z kolei implikował uznanie konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Uznać bowiem należało, iż nie wykorzystanie przez Sąd I instancji wszystkich możliwości dowodowych dla ustalenia prawdy obiektywnej nie pozwalało na ocenę trafności merytorycznego rozstrzygnięcia, które ocenić trzeba jako co najmniej przedwczesne. Przedwczesne w tej sytuacji jest także ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów skarżącego podniesionych w apelacji, bo materiał dowody jako niepełny nadal wymaga uzupełnienia.

Jedynie na marginesie, odnosząc się do akcentowanego przez skarżącego braku inicjatywy dowodowej Sądu I instancji wskazać trzeba, że Prokurator takiej aktywności również w toku procesu nie przejawiał, a przypomnieć trzeba, że zgodnie ze znowelizowanym art. 167 k.p.k. w postępowaniu przed sądem, które zostało wszczęte z inicjatywy strony, dowody przeprowadzane są przez strony po ich dopuszczeniu przez przewodniczącego lub sąd. W wyjątkowych tylko wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, przewidziane jest działanie sądu z urzędu.

Bacząc jednak, iż procedowanie w niniejszej sprawie odbyło się na zasadach sprzed wprowadzonej nowelizacji, bierność Prokuratora nie zwalniała sądu z podejmowania inicjatywy dowodowej z urzędu.

Rozpoznając ponownie sprawę, Sąd I instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe w pełnym dotychczasowym zakresie. W ramach powtórnego postępowania należy przesłuchać więc wszystkich kuratorów mających styczność z oskarżonym i jego rodziną w okresie wskazanym w zarzucie, uprzednio okazując im odpowiednie karty nadzoru, znajdujące się w aktach opatrzonych sygnaturą VII 4271/12 oraz IV Opm 124/ /09, zawierające uwagi tych osób na temat sytuacji panującej w rodzinie oskarżonego i zachowań podejmowanych względem siebie przez poszczególnych jej członków. W zależności od treści zeznań tych świadków nie można wykluczyć potrzeby przeprowadzenia innych jeszcze dowodów, których konieczność wprowadzenia do niniejszego postępowania wyłoni się w toku rozprawy, co jest już uzależnione od podjęcia inicjatywy dowodowej przez strony procesu. W toku postępowania należy zapoznać się również z aktami nadzoru wzmiankowanymi w apelacji przez Prokuratora.

Po dokonaniu tych ustaleń Sąd I instancji podda je następnie wnikliwej ocenie stosowanej do wymogów określonych w art. 7 k.p.k., dając temu odpowiedni wyraz w przypadku ewentualnego sporządzania uzasadnienia wyroku. Ponowne rozpoznanie sprawy obejmujące poszerzony już materiał dowodowy ma służyć poczynieniu przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, które potwierdzą, bądź wykluczą zamiar dokonania przez oskarżonego przestępstwa z art. 207 § 1 k.k.